

Bloedend Hart

In 1982 werd 'Bloedend Hart' door de Nederlandse popgroep De Dijk uitgebracht als tweede single van hun debuutalbum 'De Dijk'. Het is in eerste instantie geen hit geworden, en ik was toen ook nog te jong om het mee te krijgen. Ik was toen nog niet echt bezig met de Top-40, laat staan wat er daarbuiten nog meer op muziekgebied te krijgen was.

De Dijk brak een paar jaar later door met liedjes als 'Dansen Op De Vulkaan' en 'Mag Het Licht Uit', en is daarna uitgegroeid tot een van de grootste en succesvolste Nederpopbands ooit.

Dankzij een vriend van me werd ik fan van De Dijk, want hij sleurde me mee naar Paradiso in Amsterdam, waar ze live zouden optreden.

Tijdens dat concert, op 7 april 1989, hoorde ik 'Bloedend Hart' voor het eerst. Op dat moment, daar tussen al die mensen in Paradiso, werd 'Bloedend Hart', intens en overweldigend gezongen door frontman Huub van der Lubbe, een van mijn meest favoriete liedjes ooit, en dat is het nog steeds.

Nooit had ik kunnen vermoeden dat de tekst van dit liedje later zó toepasselijk zou zijn op mij.

Bloedend Hart

Duncan van der Velden

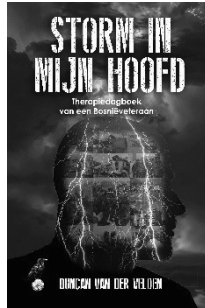
Auteur:	Duncan van der Velden
Coverontwerp:	Duncan van der Velden
Uitgeverij:	De Raaf En De Anjer
Druk:	Eerste druk, juni 2026
ISBN:	978-94-038-2558-8

© Duncan van der Velden

Op dit werk is het Auteursrecht van toepassing. Niets in deze uitgave mag worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt in enige vorm of wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, digitale scans of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Uitgeverij De Raaf En De Anjer is een dienst van uitgeverij Bookmundo (zie pagina 294).

OOK VAN DEZE AUTEUR
STORM IN MIJN HOOFD
Therapiedagboek van een Bosniëveteraan

Duncan van der Velden werd als beroepsmilitair in de jaren '90 meerdere malen uitgezonden naar de bloedige burgeroorlog in Bosnië-Herzegovina. De moeilijke tijd die hij daar had, de verschrikkingen waarvan hij getuige was geweest en het gevoel van totale onmacht kon hij bij terugkomst in Nederland maar moeilijk een plek geven, met jarenlange fysieke problemen tot gevolg. Maar het duurde nog langer voordat het besef kwam dat zijn problemen niet alleen lichamelijk waren, maar veel meer psychologisch. Uiteindelijk kreeg hij meer dan twintig jaar later de hulp die hij zo hard nodig had.

“Storm In Mijn Hoofd”, dat in 2022 werd uitgebracht, bundelt de dagboekverslagen die hij tijdens zijn behandeling schreef over zijn therapiesessies, en geven een persoonlijk en intiem inzicht in het verwerken van meervoudig psychosomatisch trauma met EMDR.

ISBN: 978-94-037-4571-8
Uitgeverij De Raaf En De Anjer

OOK VAN DEZE AUTEUR
DE MILITAIR
Boek 1 van "De Raaf En De Anjer"

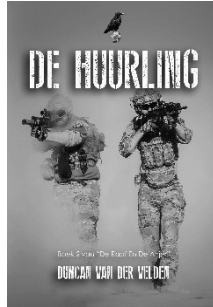

In januari 1995 arriveert de jonge, onervaren militair Jules met zijn eenheid in Potočari, de locatie van het hoofdkwartier van het VN-bataljon Dutchbat in Bosnië-Herzegovina. Hun missie: het beschermen van de bevolking in de overvolle enclave Srebrenica, dat door Servische eenheden is omsingeld maar door de VN tot 'veilig gebied' is verklaard. Met volle overgave kwijten Jules en zijn kameraden zich van hun taak, en bouwen een goed contact op met de inwoners van de geplaagde enclave. Al gauw merken de Dutchbatters dat de Servische omsingeling niet alleen de bevolking van Srebrenica treft maar ook de Nederlandse militairen, en het wordt steeds moeilijker om hun opdracht uit te voeren. Hoe veilig is het 'veilige gebied' Srebrenica nog? Gedurende hun missie loopt de spanning steeds verder op, tot die een gewelddadig kookpunt bereikt.

"De Militair" is het eerste boek van de trilogie "De Raaf En De Anjer", en vertelt een fictief verhaal tijdens een waargebeurde Nederlandse missie in het door een bloedige burgeroorlog verscheurde Bosnië-Herzegovina.

ISBN: 978-94-037-4296-0
Uitgeverij De Raaf En De Anjer

OOK VAN DEZE AUTEUR
DE HUURLING
Boek 2 van “De Raaf En De Anjer”

In “De Huurling” volgen we Jules en zijn kameraden tijdens het steeds intensievere werk bij de commando's.

Jules is zich nog steeds niet bewust van het feit dat Jelena nog leeft. Zij werkt zich intussen in Nederland op in de rangen van het Joegoslaviëtribunaal. Pien behaalt haar opleiding als onderofficier bij de Geneeskundige Troepen, en wordt geplaatst bij een eenheid die wordt uitgezonden naar het door burgeroorlog geplaagde Kosovo. Ondertussen krijgt Jules een aanbod dat hij niet kan weigeren.

Jules' missies bij het Korps Commandotroepen worden zwaarder en gevaarlijker, en hij krijgt steeds meer moeite om zijn ervaringen een plek te geven. Dan neemt een reddingsoperatie in Afrika een dramatische en ingrijpende wending.

“De Huurling” verschijnt naar verwachting medio 2027.
Uitgeverij De Raaf En De Anjer

Inhoud

Noot van de schrijver	Pag. 9
Voorwoord	Pag. 13
Deel 1 – Stilte voor de storm	Pag. 19
Hoofdstuk 1: Storm In Mijn Hoofd	Pag. 21
Hoofdstuk 2: Hooi op de vork	Pag. 37
Deel 2 – Reinier van Arkel	Pag. 47
Hoofdstuk 3: De eerste stap	Pag. 49
Hoofdstuk 4: Bloedend hart	Pag. 61
Hoofdstuk 5: Intake	Pag. 73
Hoofdstuk 6: Educatie	Pag. 83
Hoofdstuk 7: Verdieping	Pag. 97
Hoofdstuk 8: Roadtrip	Pag. 111
Hoofdstuk 9: Oplopende spanning	Pag. 121
Foto's	Pag. 129
Deel 3 – Vught	Pag. 135
Hoofdstuk 10: Voorspoed en tegenslag	Pag. 137
Hoofdstuk 11: Nieuwe inzichten	Pag. 173
Hoofdstuk 12: De diepte in	Pag. 187
Deel 4 – Moreel trauma	Pag. 213
Hoofdstuk 13: Interbellum	Pag. 215
Hoofdstuk 14: Nog één keer aan de bak	Pag. 233
Hoofdstuk 15: Rust bij de stukken	Pag. 261
Deel 5 – De cirkel is rond	Pag. 271
Nawoord	Pag. 273
Dankwoord	Pag. 279
Over de muziek	Pag. 285
Verklarende woordenlijst	Pag. 288
Meer informatie	Pag. 292

Noot van de schrijver

*Through these fields of destruction
Baptisms of fire
I've witnessed your suffering
As the battle raged higher*

*And though we were hurt so bad
In the fear and alarm
You did not desert me
My brothers in arms*

'Brothers In Arms' Dire Straits

Geschreven door Mark Knopfler

Label: Vertigo

© 1985

Bakel, 8 augustus 2025

Ik heb wederom niet de intentie gehad om dit boek te schrijven. Ik zeg 'wederom', omdat het bij 'Storm In Mijn Hoofd' ook niet de bedoeling was dat dat een boek zou worden. Dat was oorspronkelijk een dagboek, bedoeld om mijn vrouw Léonie deelgenoot te maken van wat er in de behandelkamer en in mijn hoofd gebeurde.

Toch heb ik, mede op haar aandringen, dat dagboek uiteindelijk uitgeschreven tot een leesbaar boek en uitgegeven, en hoewel het verre van een bestseller is geworden heeft het wel de mensen bereikt van wie ik wilde dat het ze zou bereiken: mensen die net als ik worstelen met het monster dat PTSS heet, in de hoop dat mijn verhaal wat herkenningspunten voor hen zou geven, en wellicht een lichtpuntje van hoop.

En dat is uiteindelijk precies de reden dat ik nu opnieuw de pen (nou ja, het toetsenbord) ter hand neem om het verhaal ná 'Storm In Mijn Hoofd' te delen.

Want er *is* een verhaal.

PTSS is, zeker als het zo langdurig, gecompliceerd en intens is als bij mij, niet iets waar je van geneest. Tijdens je behandeling krijg je de tools mee om het dagelijks het hoofd te bieden, en dat lukt de ene dag beter dan de andere. Je hebt je ups en je downs. Na afloop van mijn behandeling in Zeist zat ik in een enorme up, maar in de jaren erna sloop langzaam maar zeker de down er weer in. Zeker sinds het uitbreken van de oorlog in Oekraïne begonnen mijn demonen weer steeds meer op te spelen, maar mijn drukke agenda, en daarbij het negeren van grenzen en 'red flags', heeft zeker ook een bijdrage geleverd aan mijn terugval.

Met 'Storm In Mijn Hoofd' had ik een enorm voordeel: ik heb destijds tijdens mijn therapie een dagboek bijgehouden. Deze keer heb ik dat niet gedaan, omdat de storm in mijn hoofd en de behandeling bij het Reinier van Arkel zó intens waren dat ik daar in mijn hoofd geen ruimte voor had. Ik sta nu voor mijn gevoel dus wel een beetje met 1-0 achter. Maar het verhaal zit in mijn hoofd, en het moet er uit. Daarbij heb ik van het Reinier van Arkel de rapportages gekregen van alle sessies die ik heb beleefd, dus ik denk dat ik er wel uit ga komen.

In 'Storm In Mijn Hoofd' leidde ik elk hoofdstuk in met een toepasselijke Latijnse spreuk. Ditmaal heb ik ervoor gekozen om daarvoor songteksten te gebruiken die toepasselijk zijn en bovendien een diepe betekenins voor mij hebben. Achter in het boek staan QR-codes waarmee je via YouTube of Spotify alle liedjes kunt beluisteren.

Dit is mijn verhaal. Het is mijn waarheid, zoals ik het heb beleefd, heb onthouden, hoe het in mijn geheugen is gekerfd. Dat maakt mijn verhaal subjectief, en ik zal ook niet anders beweren.

Dit is *mijn* verhaal, en van niemand anders.

N.B. Om redenen van privacy hebben alle in dit boek beschreven personen, behalve mijn vrouw en aalmoezenier Frank Kamp, een fictieve naam. De cliënten met wie ik alle behandelingen heb meegemaakt heb ik zelfs helemaal geen naam gegeven, alleen een bijnaam, om hun anonimiteit volledig te bewaren.

Voorwoord

**d.z.v. Krijgsmachtaalmoezenier
Majoor Frank Kamp
DGLC, Lgen Bestkazerne, Vredepeel**

*I know, I know, know
All that you've been through
I know, know, know
Who you are, who you are
Let 'em show, show, show
It's your scars that give you beauty
You're a beauty
Don't cover your scars*

**'Scars'
U2**

Geschreven door Bono, Larry Mullen Jr., Adam Clayton, The Edge, Simon
Carmody, Michel Zitron, John Martin & Martin Garrix

Label: Island

© 2026

Vredepeel, 20 mei 2026

Op mijn zoektocht naar een veteraan met wie ik een vormingsprogramma rond moreel ingewikkelde situaties zou kunnen begeleiden, kwam ik uit bij Duncan van der Velden. Duncan is vrijwilliger bij de *Historische Collectie* van het DGLC – Defensie Grondgebonden Luchtverdedigingscommando – dat zijn thuis heeft in de Luitenant-generaal Bestkazerne in Vredepeel op de rand van Brabant en Limburg. Toen ik op een donderdag bij de *Historische Collectie* binnenliep en mijn vraag stelde, zeiden ze: “Dan moet je bij Duncan zijn ...”

Ik bestelde na onze eerste afspraak Duncans boek *Storm In Mijn Hoofd* (2022) en las dit in één ruk uit. Wat een bijzondere inkijk geeft zijn boek in de therapiesessies en de beleving hiervan door een veteraan. Voor mijn werk als geestelijk verzorger een bron waarvan er niet veel zijn. Aangenaam verrast was ik om van Duncan te horen, dat hij dit nieuwe boek heeft geschreven, dat een vervolg is op *Storm In Mijn Hoofd*. Het is een eer om het voorwoord te mogen schrijven. *Bloedend Hart* is het verhaal van een veteraan die weet dat hij hulp nodig heeft, die er klaar voor is om die hulp met twee handen aan te pakken en die in staat is om dit proces, deze weg, met ons te delen. De weg naar verbetering en genezing is een hele strijd. Als lezers mogen we deelgenoot worden van deze strijd, een strijd waarin lichamelijke en geestelijke pijn hun plek hebben. Fysieke en psychische verwonding, maar zeker niet te vergeten: de morele en dus levensbeschouwelijke verwonding door de frontale botsing van de persoonlijke levensbeschouwing met een ingrijpende ervaring.

Door de botsing van een moreel ingrijpende en belastende ervaring op de bestaande levensbeschouwing en moraal raakt de zinbeleving verstoort, actualiseren de levensvragen en morele vragen. Als mens kom je dan terecht in een strijd met

jezelf en het leven. In zo'n crisis wordt kortsluiting ervaren, zinloosheid ervaren, vervreemding en desoriëntatie, verlangens en dromen ten aanzien van de toekomst verdwijnen, schuld- en schaamtegevoelens gaan spelen. Vertrouwen in het leven kan plaatsmaken voor angst ...

De laatste weken heb ik vaak naar het nieuwe album *Easter Lily* van U2 geluisterd, zoals ook vanmorgen tijdens het sporten. Nu ineens raakten mij de volgende woorden: *Don't cover your scars ...*

Onze littekens horen bij ons en vertellen over wat is meegemaakt, vertellen over waarvoor is gestreden. We moeten ons daar niet voor schamen, deze littekens niet verbergen. Het prachtige nummer van de oude mannen van U2, verwijst naar het Paastafereel waarbij Tomas die eerst niet wil geloven dat Jezus uit de dood is opgestaan, met zijn handen de littekens in Jezus' handen en zijde mag aanraken: *Put your hands on my hand ... Put your hand in my side ...* De littekens van veteranen getuigen net zoals die van Jezus, van lijden, sterven en opstaan. Veteranen hebben vaak de dood gezien en soms hun eigen mogelijke dood in de ogen gekeken. Zoals Duncan op het moment waarop tijdens de missie in Bosnië een kogel vlak over zijn hoofd gaat door de muur van zijn slaapkamer. Hij zat voorovergebogen om zijn schoenen, zijn kisten, aan te doen ... het scheelde een haar.

Een wond, een litteken, hoeft niet alleen maar slecht te zijn en te blijven ... het kan ook iets goeds voortbrengen, het kan kracht en inspiratie voortbrengen: hele boeken komen er uit voort! Maar bovenal kunnen de lastigste en zwaarste gebeurtenissen in het leven tot gevolg hebben, dat we groeien in wijsheid. Wijsheid leren we niet uit een boek, wijsheid kun je niet inoefenen, zoals de militaire 'skills and drills'. Nee: wijsheid *ontvangen* we ... In de christelijke traditie wordt de

wijsheid gezien als een geschenk van God. De wijsheid geeft dat je meer dan ooit tevoren weet waar het voor jou in het leven om gaat en wat voor jou echt van waarde is.

Ik ben Duncan dankbaar dat hij dit boek heeft geschreven en ik hoop van harte dat het voor vele anderen een bron van bemoediging en inspiratie mag zijn. Het kan voor veteranen erg moeilijk zijn, om de drempel te overwinnen die er toch vaak blijkt te liggen voor de stap naar het vragen van hulp, maar: een bloedend hart heeft liefdevolle en professionele aandacht en verzorging nodig ...

Aalmoezenier Frank Kamp,
Geestelijk verzorger van het DGLC,
Luitenant-generaal Bestkazerne in Vredepeel

Krijgsmachtaalmoezenier Frank Kamp

DEEL 1

Stilte voor de storm

1992 – Augustus 2023

1 Storm in mijn hoofd

*My hands are tied
The billions shift from side to side
And the wars go on with brainwashed pride
For the love of God and our human rights*

*And all these things are swept aside
By bloody hands, time can't deny
And are washed away by your genocide
And history hides the lies of our civil wars*

'Civil War' **Guns 'n Roses**

Geschreven door Axl Rose, Slash
en Duff McKagan
Label: Geffen
© 1991

1992 – juli 2019

Wie 'Storm In Mijn Hoofd' heeft gelezen kent mijn verhaal al aardig, maar ik zal de nieuwe lezer een korte inleiding geven. Ik ben geboren in 1971, en na een enigszins bewogen jeugd ben ik op mijn 18^e het leger in gegaan. Het leger was voor mij niet alleen een lang gekoesterde droom, maar ook een manier om een voor mij noodzakelijke afstand te nemen van thuis, waar het op zijn zachtst gezegd niet zo lekker liep. Omdat ik een tijdje in een opleiding tot verpleegkundige had gezeten meenden de hogere heren van de indelingscommissie dat het mij was toebedeeld om te gaan dienen als gewondenverzorger en later, toen ik eenmaal mijn rijbewijs had, ook als ziekenautochauffeur. Eerst als dienstplichtige, maar ik wist al van kleins af aan dat ik beroepsmilitair wilde worden. De keus om bij te tekenen en beroeps te worden was dan ook snel gemaakt. Intussen was ik getrouwd en vader geworden van een dochter.

De eerste missie diende zich aan in 1992. In Bosnië-Herzegovina, een deelrepubliek van het voormalig Joegoslavië, was een burgeroorlog uitgebroken die zijn weerga niet kende. Mensen die voor het begin nog elkaars burens waren stonden elkaar in volle overtuiging naar het leven. Al snel verschenen in het nieuws berichten en beelden van bloedige gevechten en vluchtende burgers. De VN stuurde een vredesmacht, UNPROFOR (United Nations Protection Force), en Nederland droeg bij met een verbindingsbataljon.

En toen kwam de mogelijkheid om mijn eigen steentje bij te dragen.

Omdat de burgerbevolking door de oorlog met steeds meer tekorten aan basisvoorzieningen te kampen had, werd op de kazerne in Nunspeet een Nederlands/Belgisch VN-transportbataljon samengesteld. Ik heb me aangemeld, en ik werd geselecteerd. Op 5 oktober 1992 zou ik me melden bij mijn nieuwe eenheid, maar de Bijlmerramp een dag eerder gooide roet in het eten.

Omdat mijn eigen eenheid op dat moment alarmdienst had trok ik met een ploeg ziekenauto's richting Amsterdam om hulp te bieden.

Dat zorgde ervoor dat ik pas een week later in Nunspeet aankwam. En zonder dat ik het op dat moment in de gaten had, stond ik door de ramp waarvan ik in de Bijlmer getuige van was geweest al in een compleet andere mentale stand dan mijn collega's bij het Transportbataljon.

Drie weken later vertrokken we richting Bosnië. Ja, u leest het goed – onze voorbereidingen besloegen slechts drie weken. Drie weken met slechts één voorlichting over de situatie in het land, een lesje 'mine awareness' in Vught en het rijden van de Limburgse Mergelland-route "om ervaring met het rijden in bergachtig gebied op te doen". Wij van het geneeskundige personeel waren in elk geval nog in staat geweest om te regelen dat we een week aanvullende geneeskundige training op het gebied van traumatologie konden volgen.

De sfeer in onze rangen was er bij aankomst in Joegoslavië vooral een van naïviteit. Ongeveer de helft van onze mensen was dienstplichtig, maar vrijwel niemand, op een enkele uitzondering na, had ook maar enige ervaring met daadwerkelijke inzet. Van onze compagnie was slechts het

hoofd van de keukengroep eerder uitgezonden geweest naar Libanon. Van hoog tot laag wist niemand echt wat we konden verwachten, maar ons moreel was hoog genoeg. Iedereen was gemotiveerd om daar het verschil te gaan maken.

Die naïeve instelling sloeg echter al snel om toen we werden geconfronteerd met de volle omvang van de burgeroorlog. Tijdens de humanitaire konvoien die we reden werden we met grote regelmaat beschoten, tegengehouden, gemangeld en beroofd van (een deel van) onze lading. Soms konden bij een checkpoint twee halfdronken strijders met een AK-47 in de ene, een fles Slivovitsj in de andere hand en een knullig in elkaar geknutselde slagboom over de weg een heel VN-konvoi met essentiële hulpgoederen dagenlang tegenhouden. Want ondanks het feit dat wij op zo'n moment met veel meer mensen waren, stond het mandaat dat we van de VN hadden meegekregen niet toe dat we ingrepen.

Ondertussen zagen we om ons heen mensen worden neergeschoten en doodbloeden. We zagen mensen uit hun brandende en kapotgeschoten huizen verdreven worden. We zagen uitgehongerde kinderen langs de weg staan, smekend om eten. We waren getuige van doelbewuste artilleriebeschietingen op burgerdoelen. We zagen voor onze ogen een massaslachting ontstaan.

Maar ons mandaat stond ons niet toe om in te grijpen.

We hadden ook niet in kunnen grijpen, want het zwaarste wapen dat ze ons hadden meegegeven was de Uzi, een compacte 9mm pistoolmitrailleur die van ons niet voor niets de bijnaam 'puddingboks' had gekregen. Bovendien hadden we slechts twee patroonhouders met elk vijftientig kogels bij ons. PRRRRRT, en dan nog een keer PRRRRRT, en het

was klaar geweest. Ik moest het zelfs met nóg minder doen, want als medic was het enige dat ik had een 9mm pistool met tweemaal tien patronen.

Nee, daarmee hadden we niets van betekenis kunnen uitrichten.

Mijn eigen frustratie was zo mogelijk nog groter dan die van mijn collega's, omdat ik rondreed met een auto met een heel groot rood kruis er op geschilderd. Ik had genoeg kunnen doen, maar ik mocht het niet. Ik was een goed getrainde en ervaren militair, en vooral ook een goed getrainde en ervaren medic. Bovendien had ik een eed gezworen, niet alleen als militair maar ook als geneeskundig verzorger, dat ik hulp zou bieden aan mensen die hulp nodig hadden. Maar ik mocht het niet.

Onze frustratie werd nog gevoed door het feit dat we regelmatig zelf doelwit waren van beschietingen. We hebben meer tijd in de bunkers doorgebracht dan ons lief was. En ook onderweg kwamen we regelmatig onder vuur te liggen. Ik herinnerde me een nieuwstopic van RTL Nieuws waarbij de chauffeur van de bataljonscommandant werd geïnterviewd.

“Geen beveiliging, géén transport; wel beveiliging, wél transport”, had hij gezegd. Nou, ammehoela. We hebben meer ritten zonder infanteriebeveiliging gemaakt dan mét. Vooral in Sarajevo, op de route naar Tuzla en bij Gornji Vakuf en Mostar was het regelmatig raak.

Behalve de beschietingen waren er ook de ongevallen. Het bleek dat voor het rijden onder zware oorlogsomstandigheden over de vaak onverharde paden in de rauwe, besneeuwde Bosnische bergen met hoge pieken en diepe ravijnen, er meer

voorbereiding nodig was geweest dan een ritje over de perfect geasfalteerde Mergellandroute.

Door al deze omstandigheden verloren we materieel, er vielen gewonden, en er viel een dode. Het bataljon kreeg klap op klap, maar we zeurden niet, en gingen door.

Op de dag dat we eindelijk terugkeerden naar huis is ons konvooi op weg naar het Kroatische Split, waar de VN een logistieke basis had, nog zwaar beschoten. Ik heb letterlijk de kogels vlak voor mijn neus langs zien vliegen. Zwaar aangedaan kwamen we aan in Split. Waar we hoopten die avond nog even bij te komen in een van de twee transitiehotels die door het Nederlandse contingent waren afgehuurd, reden we in plaats daarvan direct door naar het vliegveld. Vervolgens twee uur vliegen naar Schiphol, daar een veer in onze kont gestoken krijgen van een generaal die niemand kende, en een klein uur later zat ik op de A6 richting huis. Tussen de beschieting van ons konvooi en het moment dat ik de voordeur binnenliep had nog net geen acht uur gezeten. Acht uur tussen totale oorlog en thuis op de bank bij vrouw en dochter.

We kregen tien 'Ter Beek-dagen', zoals het ontschepingsverlof na uitzending werd genoemd, maar na een week had ik het idee dat ik knettergek werd thuis. Ik heb me gemeld bij mijn oude eenheid en ben weer aan het werk gegaan. Niet zeuren, doorgaan.

Nazorg? Wat is dat?

In 1994 werd ik overgeplaatst naar het Duitse Seedorf, waar de Nederlandse 41^e Lichte Brigade was gelegerd. Mijn gezin, inmiddels uitgebreid met nog een dochter, verhuisde mee. Het

42^e Bataljon Limburgse Jagers waarbij ik werd geplaatst werd in november van dat jaar aangewezen als Dutchbat-4.

Nee, Dutchbat Griffin, zoals onze bataljonscommandant het noemde, naar de griffioen die op het brigade-embleem prijkte. In juli 1995 zou ons bataljon het stokje overnemen van het 13^e Infanteriebataljon Luchtmobiel, dat als Dutchbat-3 in de enclave in Srebrenica haar werk probeerde te doen. Anders dan met het Transportbataljon hadden we nu geen drie weken maar acht maanden voorbereidingstijd. Begin juli stond het hele bataljon goed getraind klaar om te vertrekken. Plunjabalen gepakt, blauwe helmen en kogelwerende vesten klaar, blauwe baret op het hoofd.

Maar ja, de hele wereld weet wat er in juli 1995 in Srebrenica gebeurde. Precies op het moment dat wij zouden vertrekken viel een Bosnisch-Servische strijdmacht onder leiding van generaal Mladic de enclave aan, nam hem in, vermoordde meer dan 8000 moslims en werkte Dutchbat er uit.

Ken je die mop van dat bataljon dat naar Srebrenica zou gaan? Ze gingen niet.

Mijn missie die zomer werd een hele andere.

Toen Dutchbat-3 de enclave mocht verlaten werd vanuit ons bataljon een detachement van 120 man samengesteld om het materieel van Dutchbat op te vangen, te inventariseren, te onderhouden en terug naar Nederland te verschepen. Ik werd met de kwartiermakersgroep naar Zagreb gestuurd om de komst van het detachement voor te bereiden.

Die zomer hebben we op een hele aparte manier, aan de hand van de staat van het Dutchbat-materieel, de gevolgen van de Val van Srebrenica een beetje kunnen ervaren. Het was één grote puinhoop. Alles was door elkaar beladen. Brandstof en

voedsel in één vrachtwagen. Munitie in ziekenauto's. Antitankkraketten in een verbindingsvoertuig. Noem maar op. Er was niks geordend beladen, het zag er uit alsof alles er zo in was gesmeten. Het was overduidelijk dat de Dutchbatters haast hadden gehad om de enclave te verlaten. Een indicatie van de paniek die ook bij Dutchbat moet hebben geheerst.

Het onderhoudsniveau van het materieel bleek ronduit slecht. Doordat de Serviërs de toegang tot de enclave ook voor Dutchbat hadden afgeknepen waren behalve voedsel, munitie en brandstof ook geen onderhoudsmiddelen aangeleverd. Om maar te zwijgen van het feit dat de Serviërs het ook niet toestonden om verlofgangers terug te laten keren. Die jongens en meiden hebben het ontzettend zwaar gehad.

Er begonnen ons berichten te bereiken dat ons eigen bataljon alsnog zou worden uitgezonden naar Bosnië, maar dan onder NAVO-vlag. En ik wilde er bij zijn. Ik heb me vier dagen voordat ik mijn negentig dagen vol had gemaakt terug laten sturen naar Seedorf (anders had ik een jaar niet uitgezonden kunnen worden) en voegde me weer bij mijn eenheid, die inmiddels al flink aan het optrainen was naar de gewijzigde missieparameters van een 'groene' missie.

Ik had thuis natuurlijk wel het een en ander uit te leggen. Net terugkomen van een missie om gelijk te prepareren voor de volgende. Maar zo ging het wel. Want ik had het sterke gevoel dat mijn persoonlijke missie in Bosnië nog niet klaar was. Ik moest gewoon gaan. Ik wilde ook gaan, want ik wilde niet achterblijven terwijl al mijn kameraden een zware missie tegemoet gingen.

Nog geen drie maanden later stond ik weer 'boots on the ground' in Bosnië.

Dit werd een heel ander soort missie dan ik tot nu toe had meegemaakt. Het Daytonakkoord was getekend, er zou vrede komen in Bosnië. De NAVO zou het stokje overnemen van de VN, die, laten we wel wezen, flink had gefaald in Bosnië.

De strijdende partijen moesten worden ontwapend, en de NAVO kreeg daarvoor een veel robuuster mandaat mee. Geen drie dagen stilstaan bij een checkpoint bemand door twee dronken strijders die je tegen houden, maar de lopen van je tanks en pantservoertuigen op de strijders richten en zeggen: "Je krijgt twee minuten om je checkpoint op te ruimen, anders doen wij het voor je!"

Dat maakte de juiste indruk, want na anderhalve minuut waren ze verdwenen.

Na een kleine maand in de missie ben ik gewond geraakt. Een granaatsplinter trof mijn linker kuit tijdens een mortierbeschieting op een observatiepost op een bergtop.

Beschieting? Er was toch vrede?

Ja, maar blijkbaar was men dat vergeten te zeggen tegen een Servische mortierploeg die aan de overkant van de frontlijn zat. Hoe dan ook, ik heb zelf die splinter er uit getrokken en mezelf verbonden. De 'Can-Do' mentaliteit ten voeten uit. Medic all the way. Op dat moment scheen de verwonding ook mee te vallen. Ik kon staan, ik kon lopen, het deed nauwelijks pijn. Iets met adrenaline waarschijnlijk. Het bleek uiteindelijk anders, maar daarover later meer. Ondertussen was het: niet zeuren, doorgaan.

Dit incident illustreerde de moeilijke missie die ons te wachten stond. Het vechten was dan wel gestopt, maar de haat en nijd niet, wat ons werk nog gecompliceerder maakte. Zeker in de eerste maanden ervoeren we veel tegenwerking, wantrouwen

en onbegrip van de lokale bevolking, die slechts weken daarvoor de VN-militairen ronduit zagen falen. Het duurde dan ook lang voordat we, dankzij ons veel resolutere optreden, het vertrouwen van de bevolking stukje bij beetje begonnen te winnen. In de eerste maanden hadden we nog last van sporadisch snipervuur op de compound, en die beschieting waarbij ik gewond raakte. En dan waren er nog de mijnen. Héél veel mijnen.

Dus ondanks dat het een missie in 'vredestijd' betrof, vielen er nog steeds de nodige gewonden. Geen doden, gelukkig. Althans, niet onder onze eigen mensen.

Na zes maanden kwamen we gepokt en gemazeld terug in Seedorf, na een succesvolle missie, maar met een aantal ervaringen achter de kiezen die veel mensen liever niet hadden meegemaakt. Maar goed: niet zeuren, doorgaan.

Eenmaal terug en weer in de reguliere routine van kazernewerk en oefeningen kon ik mijn draai niet echt meer vinden. Na ruim een jaar heb ik mijn gezin terug naar Nederland verhuisd en ben ik overgeplaatst naar de Van Hornekazerne in Weert, waar de KMS, de opleiding voor onderofficieren, was gevestigd.

Daar bleek die kuitverwonding toch wat serieuzer dan ik dacht, want tijdens een bivak scheurde mijn kuitspier volledig af. In het ziekenhuis bleek dat mijn achillespeesaanhechting aan de kuit volledig was afgescheurd, maar dat die granaatscherf twee jaar eerder al een flink deel ervan had doorgesneden. De boel werd weer netjes aan elkaar geknoopt, de scheuring genas, maar om de één of andere onbegrijpelijke reden wilde de pijn maar niet weggaan. Sterker nog, die leek alleen maar erger te worden.